

Практична допомога НАТО Україні

Під час Уельського саміту НАТО у вересні 2014 року країни – члени Альянсу ухвалили комплексну, пристосовану до конкретних потреб України, програму заходів, спрямовану на посилення спроможності країни забезпечувати власну безпеку. Програму зосереджено на чотирьох галузях: соціальна адаптація колишніх військовослужбовців; кіберзахист; матеріально-технічне забезпечення; командування, управління та комунікація. Було також вирішено надати Україні допомогу щодо реабілітації військовослужбовців, які зазнали поранень внаслідок бойових дій. Відтоді для виконання завдань у п'яти зазначених пріоритетних галузях було створено п'ять Цільових фондів, які вже діють.

Цільовий фонд Україна – НАТО у галузі командування, управління, комунікації і комп'ютеризації (С4)

Провідні країни: Канада, Німеччина, Велика Британія. Виконавцем проекту буде Агенція НАТО з питань зв'язку та інформатизації (NCIA), яка спільно з Відділом оборонних інвестицій здійснюватиме управління коштами Цільового фонду С4. 24 квітня 2015 року NCIA і Україна підписали Меморандум про згоду з питань С4, покликаний сприяти реалізації проекту Цільового фонду Україна – НАТО у галузі командування, управління, комунікації і комп'ютеризації.

Країни, що забезпечують додаткові внески (станом на 18 червня 2015 року): Данія, Ісландія, Латвія, Литва, Польща, Туреччина, США.

Завдання: Цільовий фонд С4 має на меті допомогти Україні у модернізації національних структур та засобів С4, сприяти підвищенню рівня їхньої сумісності з відповідними структурами НАТО, щоб Україна могла краще забезпечувати власну безпеку та робити внесок в операції і навчання під проводом НАТО. Відповідно до наявності коштів та з урахуванням пріоритетних галузей надання допомоги, які мають бути визначені в межах техніко-економічного обґрунтування проекту, практична допомога може передбачати: аналіз та практичне впровадження сучасної архітектури мережі С4, закупівлю обладнання і техніки С4, забезпечення сучасних засобів зв'язку та інформаційних технологій, а також навчання персоналу у цих галузях.

Тривалість: проект попередньо розрахований на дворічний термін.

Перебіг запровадження: Було розпочато запровадження у життя проектів, що покликані усунути недоліки у гарантуванні безпеки комунікацій і регіонального повітряного руху.

Цільовий фонд Україна – НАТО у галузі кіберзахисту

Провідна країна: Румунія, яку представлятиме провідна румунська державна компанія з великим досвідом у галузі кіберзахисту (RASIROM R.A.). Румунія є також виконавцем цього проекту.

Додаткові внески (станом на 18 червня 2015 року): Албанія, Естонія, Угорщина, Італія, Португалія, Туреччина, США.

Завдання: допомогти Україні розвинути технічні можливості протистояння кіберзагрозам.

Відповідно до наявності коштів допомога може передбачати створення Центру реагування на випадок кібернападів, для контролю ситуації у галузі кібербезпеки, а також створення лабораторій для розслідування випадків кібернападів. Проект також передбачає навчання персоналу у галузі використання цих технологій і обладнання, а також надання практичних рекомендацій щодо розроблення політики у цій галузі.

Тривалість: до 24 місяців.

Цільовий фонд Україна – НАТО з питань матеріально-технічного забезпечення і стандартизації

Провідні країни: Чеська Республіка, Нідерланди, Польща. Виконавець проекту – Агенція НАТО з питань забезпечення, яка відповідатиме за управління коштами Цільового фонду. 28 квітня 2015 року Агенція НАТО з питань забезпечення і Україна підписали Меморандум про взаєморозуміння, у якому офіційно закріплено роль Агенції НАТО як виконавчої структури проекту Цільового фонду у галузі матеріально-технічного забезпечення і стандартизації.

Додаткові внески (станом на 18 червня 2015 року): Бельгія, Болгарія, Канада, Данія, Туреччина, США.

Завдання: сприяти реформуванню системи матеріально-технічного забезпечення України та підвищенню рівня її оперативної сумісності з НАТО, передусім шляхом впровадження стандартів НАТО щодо супроводу та управління процесом матеріально-технічного забезпечення і озброєння ЗСУ.

Тривалість: проект попередньо розраховано на дворічний термін. Кінцевим результатом має стати сертифікація системи матеріально-технічного забезпечення України.

Перебіг запровадження: На 2015 рік заплановано три ініціативи, покликані сприяти розвитку системи постачання і складування у ЗСУ.

Цільовий фонд Україна – НАТО з медичної реабілітації

Провідна країна: Болгарія. Виконання проекту здійснюватиме Агенція НАТО з питань забезпечення. 28 квітня 2015 року Агенція НАТО з питань забезпечення і Україна підписали Меморандум про взаєморозуміння, у якому офіційно закріплено роль Агенції НАТО як виконавчої структури проекту Цільового фонду Україна – НАТО з медичної реабілітації.

Додаткові внески (станом на 18 червня 2015 року): Естонія, Словаччина, Туреччина, США.

Завдання: проект спрямовано на надання пораненим українським військовослужбовцям адекватної медичної допомоги і реабілітації, а також на забезпечення місцевих українських медичних центрів належними засобами надання відповідних реабілітаційних послуг. Відповідно до наявності коштів підтримка може надаватися у вигляді прямої медичної допомоги, фізіотерапевтичного та психологічного супроводу пацієнтів, будівництва, відновлення, ремонту та оснащення медичних закладів України, а також підвищення кваліфікації медичного персоналу України за відповідною спеціалізацією.

Тривалість: проект виконуватиметься протягом 24 місяців.

Цільовий фонд Україна – НАТО у галузі соціальної адаптації колишніх військовослужбовців

Провідна країна: Норвегія. Виконавцем проекту є Відділ НАТО з політичних питань та політики безпеки, який здійснюватиме управління коштами цього Цільового фонду.

Додаткові внески (станом на 18 червня 2015 року): Албанія, Хорватія, Греція, Люксембург, Португалія, Туреччина.

Завдання: проект спрямований на надання допомоги Міністерству оборони України у розробленні сталої і ефективної програми соціальної адаптації військовослужбовців, які повертаються до цивільного способу життя. Допомога надаватиметься у вигляді експертних консультацій щодо розроблення політики у цій галузі та застосування передового досвіду країн НАТО. Проект є продовженням інших заходів соціальної адаптації, що нині виконуються Альянсом і фінансуються з цивільного бюджету НАТО.

Тривалість: проект виконуватиметься протягом трьох років.

Інші програми і заходи НАТО на підтримку України

Відколи розпочалася російсько-українська криза, набули розвитку й інші програми співпраці між Україною та НАТО. Відповідно до рішення, ухваленого на засіданні міністрів закордонних справ у квітні 2014 року, ці зусилля спрямовуються на підтримку оборонної реформи через програми розбудови та зміцнення інституційного потенціалу, а також на посилення цивільного контролю над збройними силами та пов'язаними з ними складовими загального сектора безпеки.

Медична реабілітація

З лютого 2015 року з цивільного бюджету НАТО було профінансовано низку заходів, що доповнюють проєкт Цільового фонду Україна – НАТО з медичної реабілітації. Йдеться про надання психологічної допомоги 300 учасникам бойових дій; підвищення кваліфікації понад 300 українських фахівців у галузі медичної і психологічної реабілітації, а також забезпечення безпосереднього лікування одного українського військовослужбовця.

Співпраця з Україною за програмою НАТО «Наука заради миру та безпеки» (НМБ)

Починаючи із 17 грудня 2014 року співпраця з Україною за програмою НАТО «Наука заради миру та безпеки» передбачає 17 нових проєктів, що ґрунтуються на пропозиціях української сторони і охоплюють широке коло питань, таких як захист від хімічних, біологічних, радіологічних і ядерних (ХБРЯ) речовин, розумна енергетика, передові технології у галузі безпеки і кіберзахист.

До того ж країни Альянсу зробили істотні нові внески у реалізацію Програми професійного розвитку, яка слугує розбудові інституційного потенціалу і підтримці зусиль України, спрямованих на реформування її структур безпеки та оборони.

Внаслідок призупинення співпраці з Росією у рамках програми НАТО «Наука заради миру і безпеки» та подальшого перерозподілу коштів на користь науково-технічного співробітництва з Україною бюджет, виділений на проєкти співпраці з Україною за програмою НМБ лише на 2014 рік, сягнув 2,2 мільйона євро, а на період з 2014 до 2017 року орієнтовно становитиме до 10 мільйонів євро, що виведе Україну на перше місце серед отримувачів коштів за програмою НАТО «Наука заради миру і безпеки».

Програма удосконалення оборонної освіти (ДЕЕР) в Україні

Програму удосконалення оборонної освіти (ДЕЕР) в Україні було започатковано у 2013 році і попередньо розраховано на трирічний термін. Така програма, що адаптується з урахуванням потреб конкретної країни, є інструментом надання Альянсом дорадчої допомоги з питань створення, розбудови та реформування освітніх установ у безпековій, оборонній та військовій галузях. Два напрями надання допомоги в межах цієї програми зорієнтовані на: викладацький склад (як навчати) та навчальні програми (чого навчати) для восьми ключових освітніх закладів у Києві, Львові, Харкові, Одесі та Житомирі. Провідною країною в межах цієї програми є Польща. Додаткові внески у нефінансовій та/або фінансовій формі надають Канада, Чеська Республіка, Данія, Франція, Німеччина, Угорщина, Литва, Словаччина, Велика Британія та Сполучені Штати.

У 2014 році в НАТО було призначено спеціального радника з питань реформування військової освіти, який координує усі заходи допомоги, що надається Альянсом у цій галузі. Із 2015 року програма передбачає також роботу із сержантським складом.

За своїм обсягом програма для України є найбільшою з усіх, що будь-коли виконувалися з країною-партнером. У 2015 році кількість заходів у рамках ДЕЕР буде подвоєно. Нині вона сягне 60 заходів, у яких візьмуть участь загалом 360 українських викладачів і 60 фахівців з країн Альянсу.

Програма НАТО «Виховання доброчесності» (ВД) для України

Починаючи із 2007 року, коли було впроваджено програму НАТО «Виховання доброчесності», Альянс та його країни-члени використовують її для надання допомоги Україні у підвищенні рівня доброчесності, прозорості й підзвітності у секторі безпеки та оборони та у зменшенні корупційних ризиків. У 2014 році кількість державних службовців та військових офіцерів з України, що взяли участь у заходах навчання та підготовки за програмою ВД, зросла втричі. У 2015 – 2017 роках надання допомоги продовжуватиметься, зокрема, завдяки виконанню спеціально адаптованих для потреб країни освітніх програм ВД, що зосереджуватимуться на підвищенні рівня обізнаності з корупцією як загрозою безпеці й удосконаленні управління фінансовими та людськими ресурсами. На додаток НАТО та провідні країни програми ВД організували та взяли участь у різноманітних зустрічах, у тому числі у Києві, з військовими аташе, представниками дипломатичних місій та міжнародних організацій в Україні, щоб обговорити питання щодо запропонованих видів допомоги, скоординувати заходи та запобігти дублюванню зусиль.

Громадська дипломатія та стратегічні комунікації

НАТО надає Україні дорадчу та фінансову підтримку з питань громадської дипломатії, роботи зі ЗМІ, стратегічної комунікації та спроможності протистояння російській пропаганді.

Зокрема, із 2014 року НАТО допомагає Українському кризовому медіа-центру та газеті «Київ-пост» збирати фактологічні матеріали з окупованого Кримського півострова, а також зі сходу України. Відповідно до рішення, ухваленого в квітні 2014 року на засіданні міністрів закордонних справ, персонал Офісу зв'язку НАТО у Києві було підсилено сімома додатковими національними експертами з країн Альянсу. НАТО регулярно здійснює заходи підготовки для українських урядовців та активістів громадянського суспільства за дисциплінами з питань комунікації, у тому числі зі стратегічних комунікацій та публічної політики.

Програма НАТО з обміну даними про повітряну обстановку: співпраця з Україною

Україна приєдналася до Програми НАТО з обміну даними про повітряну обстановку (ОДПО) в липні 2006 року. Ця програма має на меті зменшити кількість конфліктів у повітряному просторі двома шляхами: через мінімізацію кількості потенційних інцидентів порушення повітряного простору вздовж спільних кордонів та оптимізацію спроможності реагування на терористичні напади, що здійснюються з використанням цивільних літаків. Програма реалізується шляхом обміну опрацьованою інформацією про повітряну обстановку і сприяє взаємній поінформованості та прозорості щодо ситуації у відповідному повітряному просторі. Програма також допомагає Україні краще зрозуміти відповідні процедури НАТО і слугує цінним інструментом набуття нового досвіду.

Після офіційного затвердження та проведення заходів впровадження, з грудня 2008 року, за програмою ОДПО діє перше взаємне підключення – через Угорщину. Друге підключення, через Туреччину, діє з середини 2011 року.

Після виникнення російсько-української кризи та на запит української сторони інформація, що надається Альянсом про повітряну обстановку, охоплює ширший регіон.

Програма Україна – НАТО у галузі професійного розвитку

Започаткована у 2005 році, програма НАТО професійного розвитку для України сприятиме підвищенню кваліфікації чільних українських цивільних посадовців, маючи на меті забезпечити найбільш ефективне демократичне управління. У 2014 році бюджет Програми професійного розвитку для України було збільшено вдвічі завдяки внескам Великої Британії, яка є провідною країною, і Данії. До того ж Німеччина надіслала експертів, а Туреччина прийняла навчальні та освітні заходи у рамках програми. Заходи у рамках програми зосереджено на реформуванні Національної гвардії, захисту критичної інфраструктури і стратегічних комунікаціях.

Управління громадської дипломатії НАТО - Служба преси та ЗМІ – Центр медіа-операцій

Тел.: +32(0)2 707 1010/1002

ел. адреса: mailbox.moc@hq.nato.int

www.nato.int